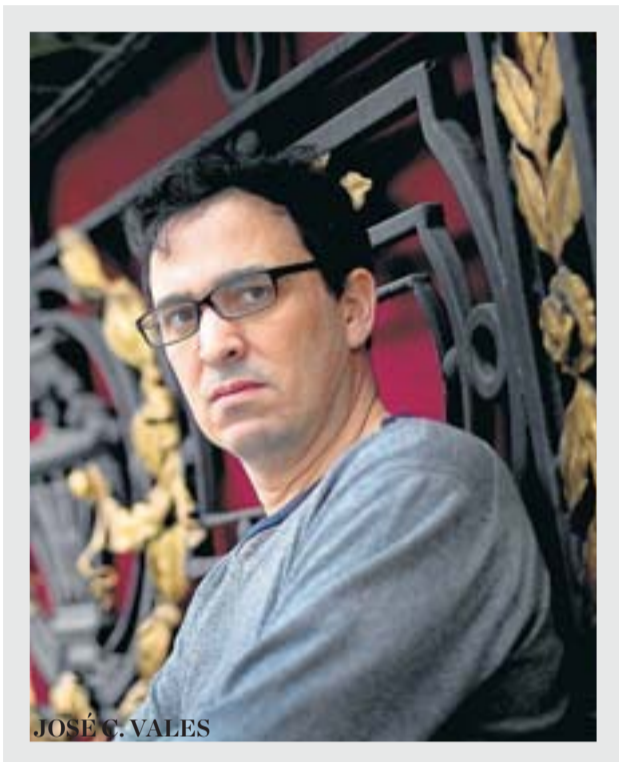

Tot passa i tot es repeteix

PERE TORDERA

JORDI BEDMAR / EFE

PERE VIRGILI

Estius a Cadaqués, sopars de Reis a l'antic Ritz i matances que ens glacen per dins

Dóna'm una frase curta que pugui curar tots els mals

Hi havia una vegada un emperador que va reunir els savis del regne i els va dir: "Vull una frase curta, que serveixi en totes les circumstàncies possibles". Els savis van estar-se mesos pensant, fins que van creure que havien trobat la frase comodí: "També això passarà".

Esther Tusquets va explicar aquest conte a la seva filla per consolar-la de la mort del pare de la noia. "El dolor i la pena passen, com passa l'eufòria i la felicitat", li va dir. La filla, Milena Busquets, fa servir la frase dels savis per titular la seva segona novel·la, i fa servir la novel·la per desmentir la frase. "Ara sé que no és veritat. Viuré sense tu fins que em mori", anuncia la Blanca -l'*alter ego* de la Milena- a la seva mare morta.

Tambien esto pasará (Anagrama en la versió original, Amsterdam en la traducció catalana) ha despertat unes expectatives impossibles de superar. És el peatge de ser el fenomen de Frankfurt. El llibre, tan ben escrit que no es nota, desfila amb *savoir-faire* entre la frivolitat i la transcendència, i permet espisar la curiosa tribu d'estiuejants de Cadaqués, aquell poble de cases blanques amb tres editors sota de cada pedra.

Els savis del conte potser l'haurien encertat més triant una altra fra-

se: "També això es repetirà". Perquè sí, tot se'n va, però tot torna. L'alegria, la tristesa, la mort. Les matances. El progrés moral de la humanitat qui sap on para.

Si es tracta de buscar frases consoladores, em quedo amb la que dona títol al deliciós llibre de Peter Cameron publicat per Sembrar: *Algun dia aquest dolor et servirà*. I algun dia vindrà Sorj Chalandon a Barcelona per presentar la novel·la *La quarta paret* (Edicions de 1984), però no serà la setmana que ve: l'autor, periodista al setmanari satíric *Le Canard Enchaîné*, ha ajornat la visita que ens havia de fer per culpa de l'atemptat a *Charlie Hebdo*. Era amic de tres de les víctimes.

De què parlen tres editores quan parlen de córrer

La història es repeteix com el singlot, i la gala dels premis Pla i Nadal no és cap excepció. Si a l'estiu vas a Cadaqués, la nit del dia de Reis tens una cita a l'antic Ritz. Aquest any hi són els de sempre menys Ana María Matute, a qui s'homenatja amb la veu impecable de Josep Maria Pou.

Demà tots serem *Charlie Hebdo*, però avui els temes de conversa encara no estan tacats de sang ni terror. "És quan corro que hi veig clar!", exclama una editora al *hall* de l'hotel. Patrizia Campana, Pema

Maymó i Glòria Gasch volen convertir-me en *runner*, a les meves velleses. Al·lego que no tinc temps i m'etziben: "Si pot l'Obama, tu també". No els prometo res, però decideixo que un cop a casa faré un primer pas: rescataré el llibre *De que parlo quan parlo de córrer*, a veure si Murakami m'acaba de convèncer.

El misteri dels nacionalistes amb camisa fosca i corbata

Comparteixo taula amb Fèlix Riera, Hèctor López Bofill, David Cirici i Miquel Alzueta. Mentre endrapem un turbot amb verduretes abans no es refredi més que el procés català, caço al vol algunes frases i jugo a endevinar qui diu què: "No sóc independentista, però el salt mental ja l'he fet", "Fa temps que tinc clar que ens la fotrem", "He predicat la independència des del 82, però ara he deixat de fer-ho", "L'Iceta és un tio sensat", "Podemos s'anirà desinflant", "Verdaguer té una pel·lícula". Alzueta fa la gran pregunta: "Per què hi ha tants nacionalistes amb camisa fosca i corbata?"

El guanyador del Nadal, José C. Vales, es presenta com un "novel·lista adormit" i jo torno a pensar en Haruki Murakami, que es lleva cada dia a les quatre de la matinada i escriu durant sis hores. A la tarda, arrenca a córrer. ♦♦

Miquel Batllori

Vaig conèixer Miquel Batllori, de l'orde de Jesús, a finals dels anys 1980, quan freqüentava Barcelona més que no ho havia fet fins llavors, al temps que ensenyava a la Universitat Gregoriana de Roma. Batllori, al qual jo anomenava "senyor" i no "pare" per un amor extrem de laïcitat que no li molestava, sabia totes les tafaneries i anècdotes del Vaticà i una bona part de les que van generar, durant tres quarts de segle, els països de parla catalana.

N'explicava de l'altura (no "alçada", com diuen els homes del temps i del trànsit a TV3) d'un campanar, perquè s'havia mogut entre la cúria romana i els medis aristocràtics com un peix a l'aigua, fruit, sens dubte, de la seva condició de fill de casa bona (va néixer a la plaça de Catalunya, on ara hi ha la Fnac) i jesuïta. Coneixia la fórmula amb què potser va ser assassinat Joan Pau I, a causa dels seus estudis sobre el papat dels Borja, però mai no es va atrevir a postular la hipòtesi d'una mort accidental del papa efimer. Detestava Ignasi Agustí a causa de les seves (de l'eclésiàstic) conviccions republicanes, i es reia de l'obra d'Eduardo Aunós, historiador de certa qualitat, perquè, segons ell, tots els seus llibres havien estat escrits per Gaziell. Deia, a propòsit d'aquell personatge, que "hauria sigut un home molt savi si hagués llegit tots els llibres que va escriure".

Un dia em va dir que jo hauria sigut un bon jesuïta i em vaig atrevir a contraindicar que no tenia prou fe. Em va dir que això no era el més important: que el que comptava, per als jesuïtes, era tenir patrimoni o ser molt intel·ligent. Jo quedava, doncs, descartat.

El millor de tot el que en recordo va ser aquell dia que el vam anar a visitar amb el malaguanyat Agustí Fancelli als jesuïtes del carrer Casp, i va arribar -cosa insòlita en ell- amb un quart d'hora de retard: elegant com sempre, això sí, i perfumat. Ens va dir, a tall d'excusa: "Perdonin, però és que he hagut d'anar a fer-me una ressonància magnètica". "¿I doncs?", que li vam preguntar, amb angouxa. Ell va respondre amb molta dignitat: "M'he espantat aquest matí perquè no recordava quin any la Corona d'Aragó va perdre el Ducat de Neopàtria".

Amic i senyor Batllori, com el trobo a faltar en aquest país en què havíem rigut tant! ♦♦